

Типи практичних занять (ПЗ) і особливості їх планування при інтегрованому навчанні ІМ у мовному ВНЗ

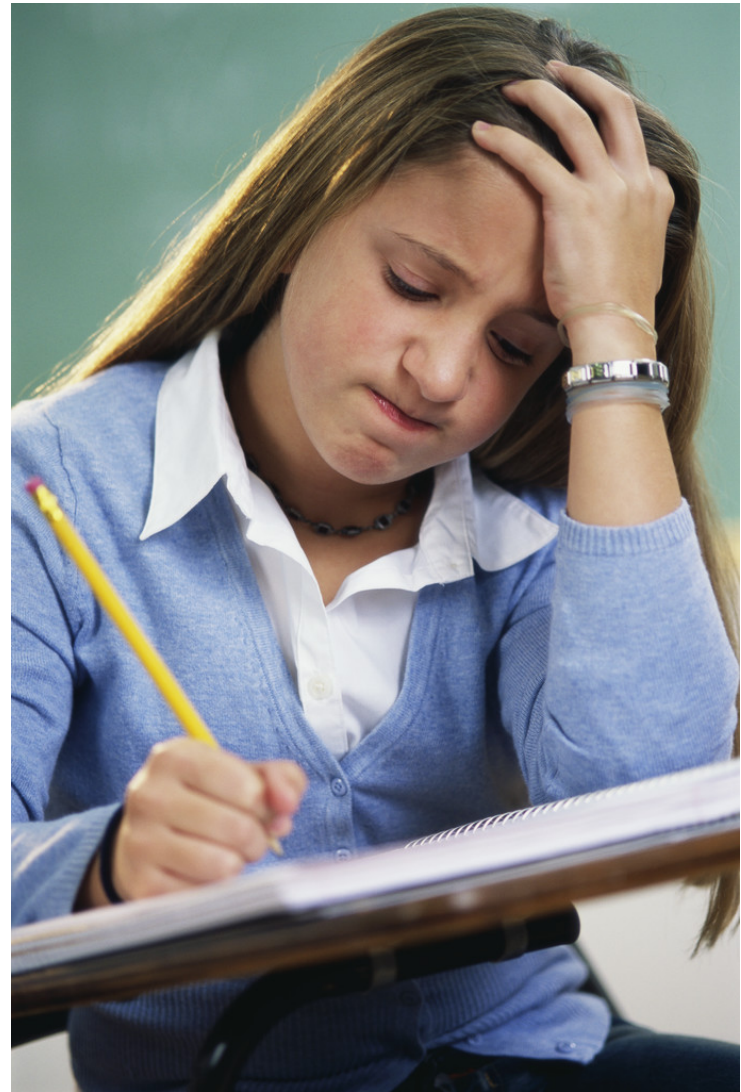
*Н.Ф. Бориско
доктор педагогічних наук,
професор*

Питання для обговорення

1. Які існують типи і види уроків в школі?
2. За якими критеріями визначаються типи і види ПЗ у мовному ВНЗ?
3. Які існують типи і види інтегрованих ПЗ?
4. Яка структура і зміст ПЗ?
5. Що таке цикл ПЗ (модуль)?
6. Як спланувати цикл ПЗ?

**Чи повинен
викладач
мовного
ВНЗ
писати
плани-
конспекти
практичних
занять
(ПЗ)?**

1. Які існують типи і види уроків з ІМ в школі ?

(за Ю.І. Пасовим)

Уроки розвитку вмінь

Уроки вдосконалення навичок

Уроки формування навичок

Розвиток умінь в:

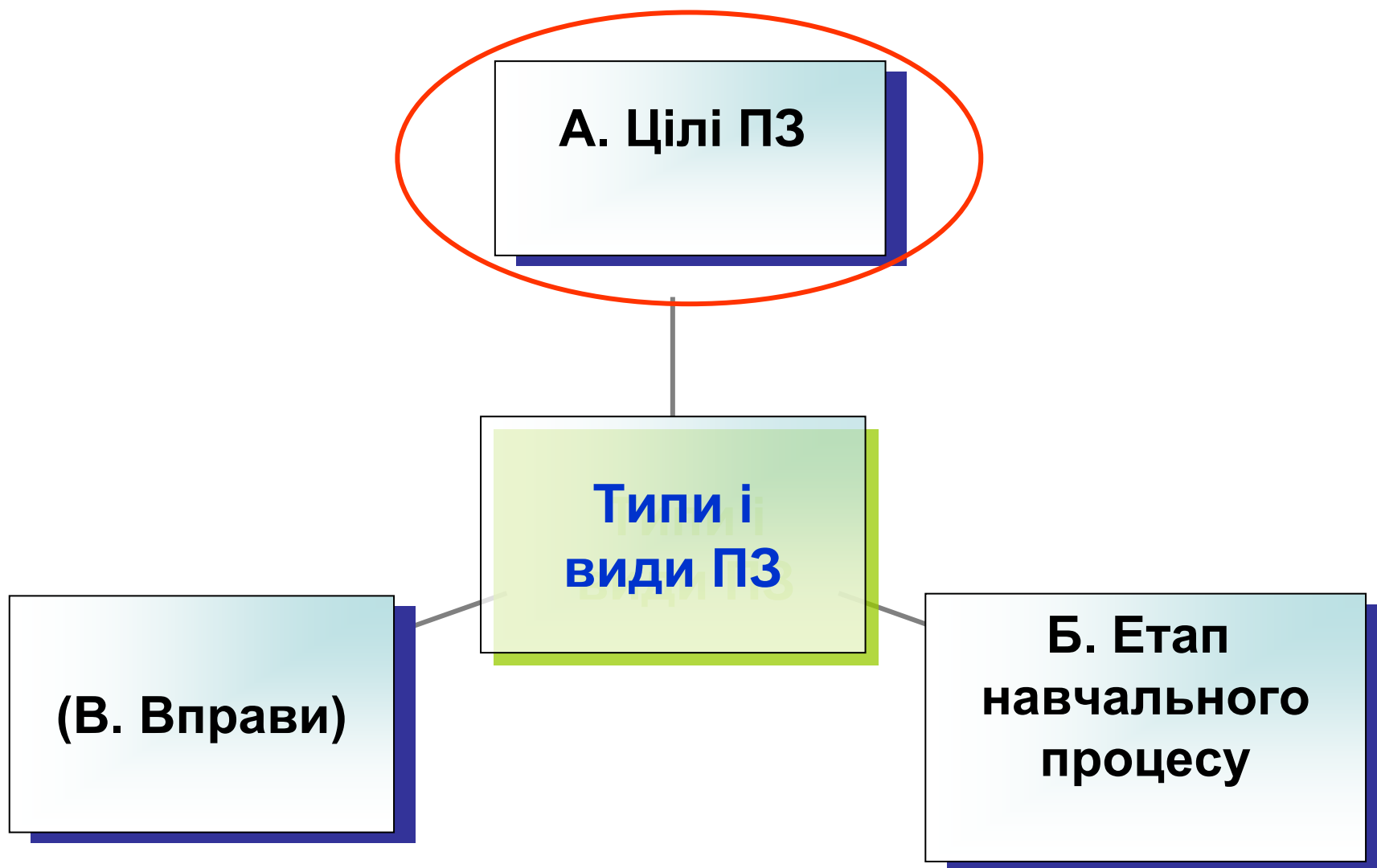
- Г + (...)
- А + Г/Ч
- Ч + Г/А
- П + Г/Ч/А

В
И
Д
И

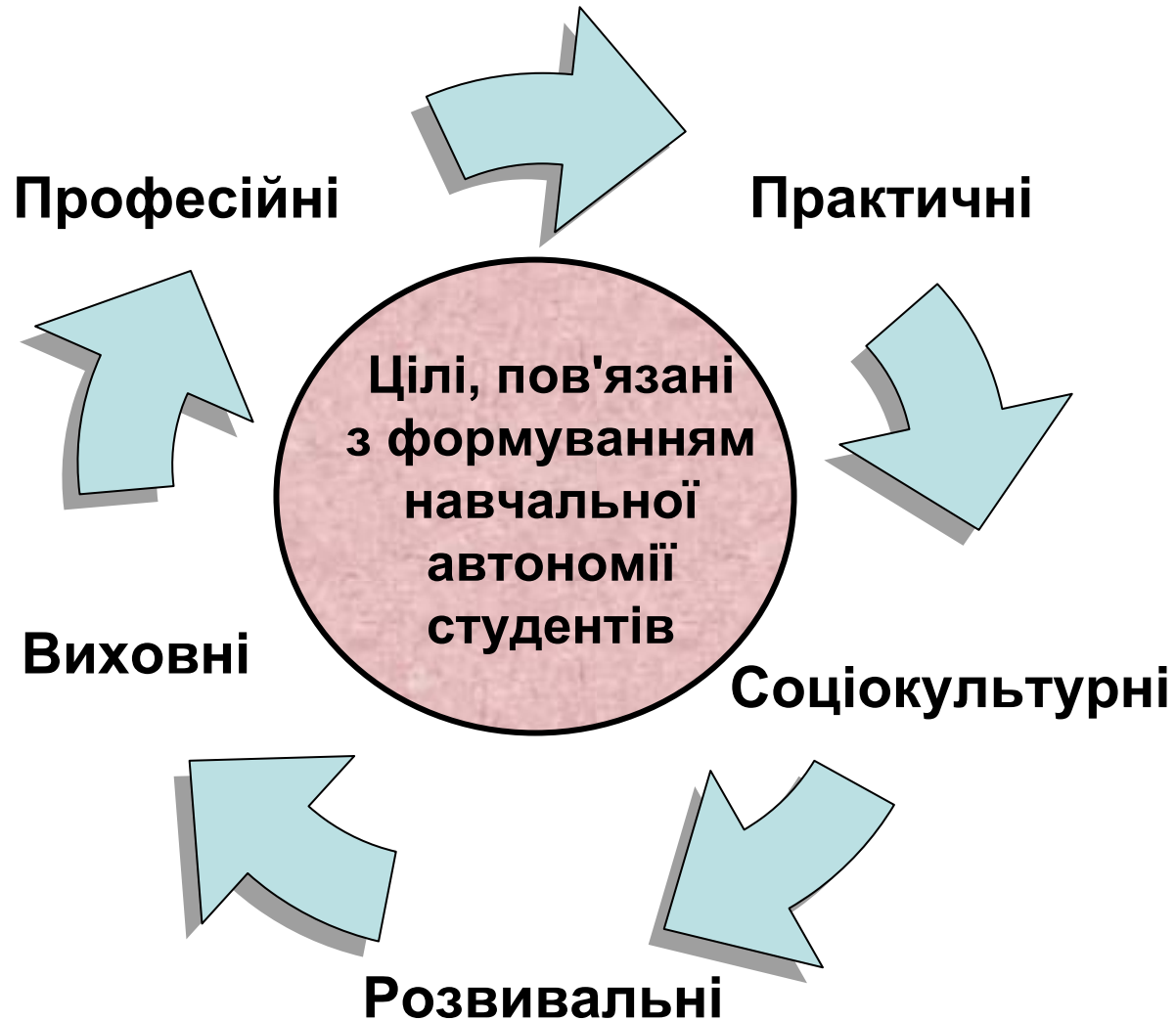
Формування і вдосконалення:

- фонетичних навичок
- лексичних навичок
- граматичних навичок

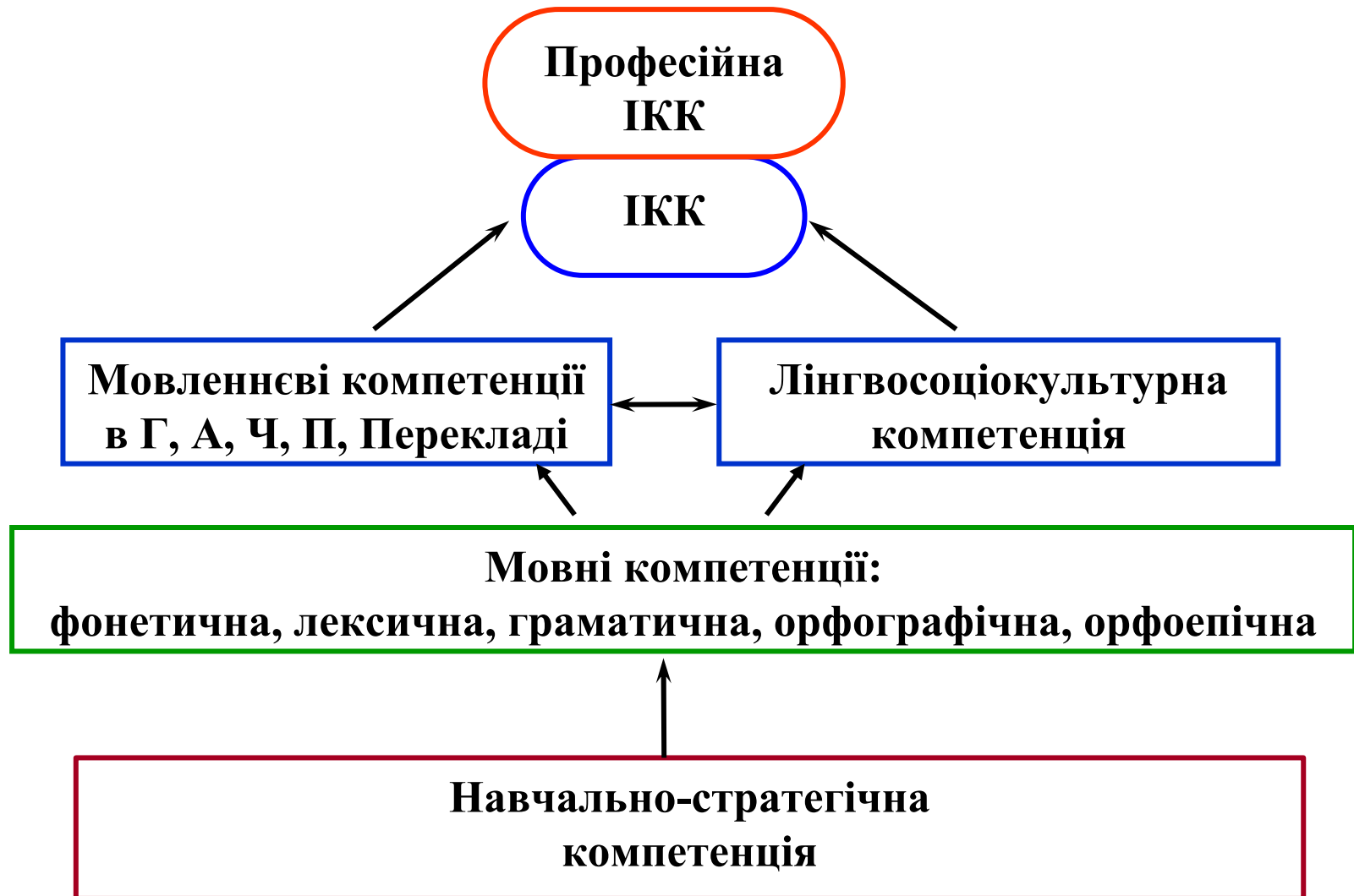
2. За якими критеріями визначаються типи і види ПЗ у мовному ВНЗ?

А. Цілі ПЗ з ІМ у мовному ВНЗ

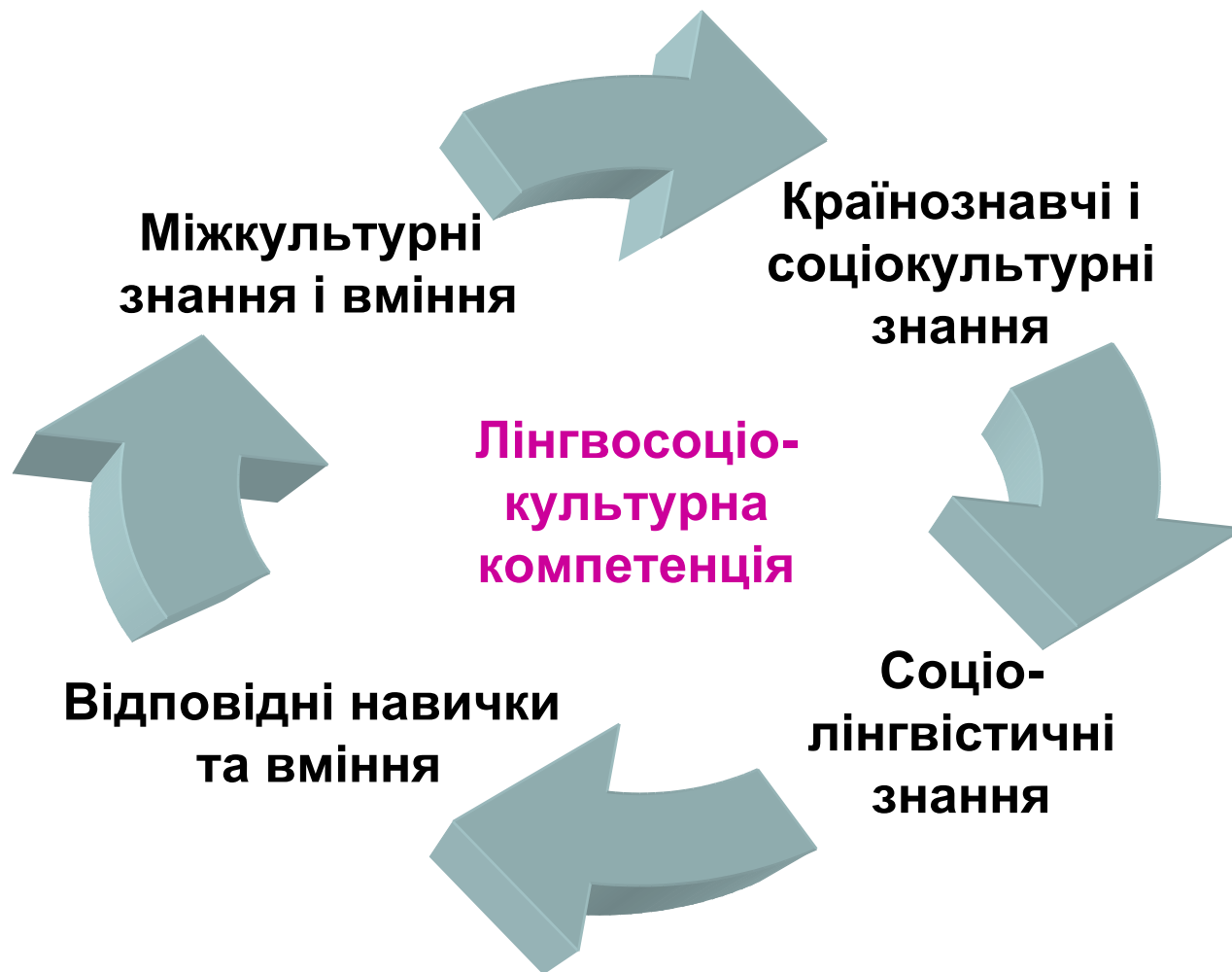

Практичні цілі навчання ІМ у мовному ВНЗ

Соціокультурні цілі навчання ІМ у мовному ВНЗ

Розвивальні цілі навчання ІМ у мовному ВНЗ

Виховні цілі навчання ІМ у мовному ВНЗ

**Виховання
у
студентів:**

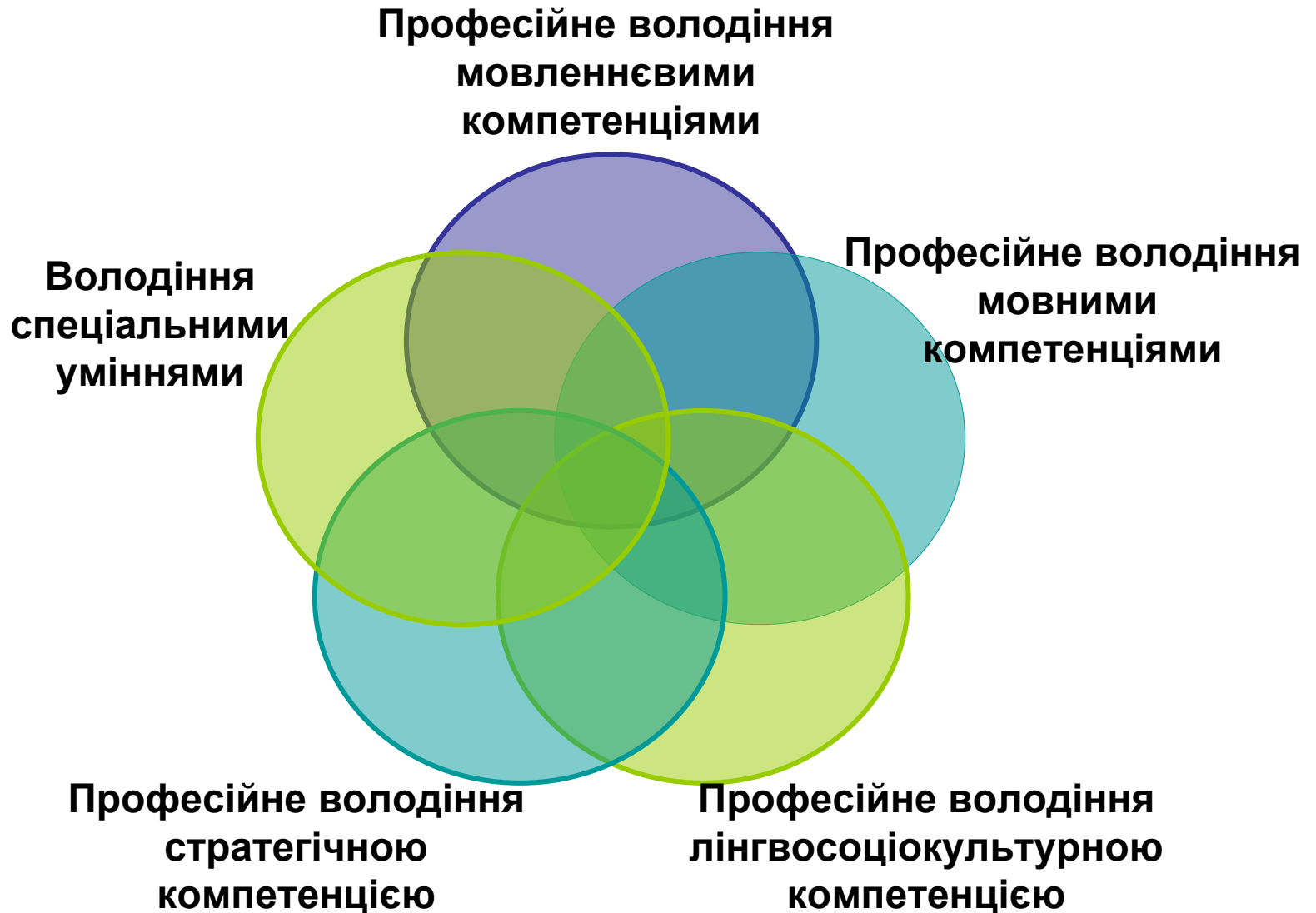
```
graph TD; A[Виховання у студентів:] --- B[Позитивного ставлення до країни, народу, культури]; A --- C[Особистісних рис характеру]; A --- D[Професійно значущих рис характеру];
```

**Позитивного
ставлення до
країни, народу,
культури**

**Особистісних
рис характеру**

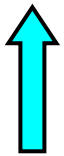
**Професійно
значущих
рис характеру**

Професійні цілі навчання ІМ у мовному ВНЗ

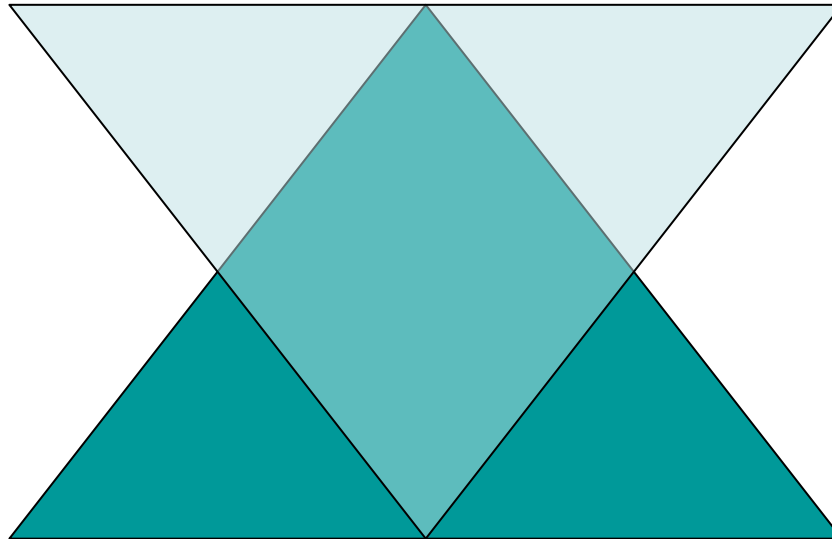

Професійна спрямованість ПЗ з ІМ

5 курс

1 курс

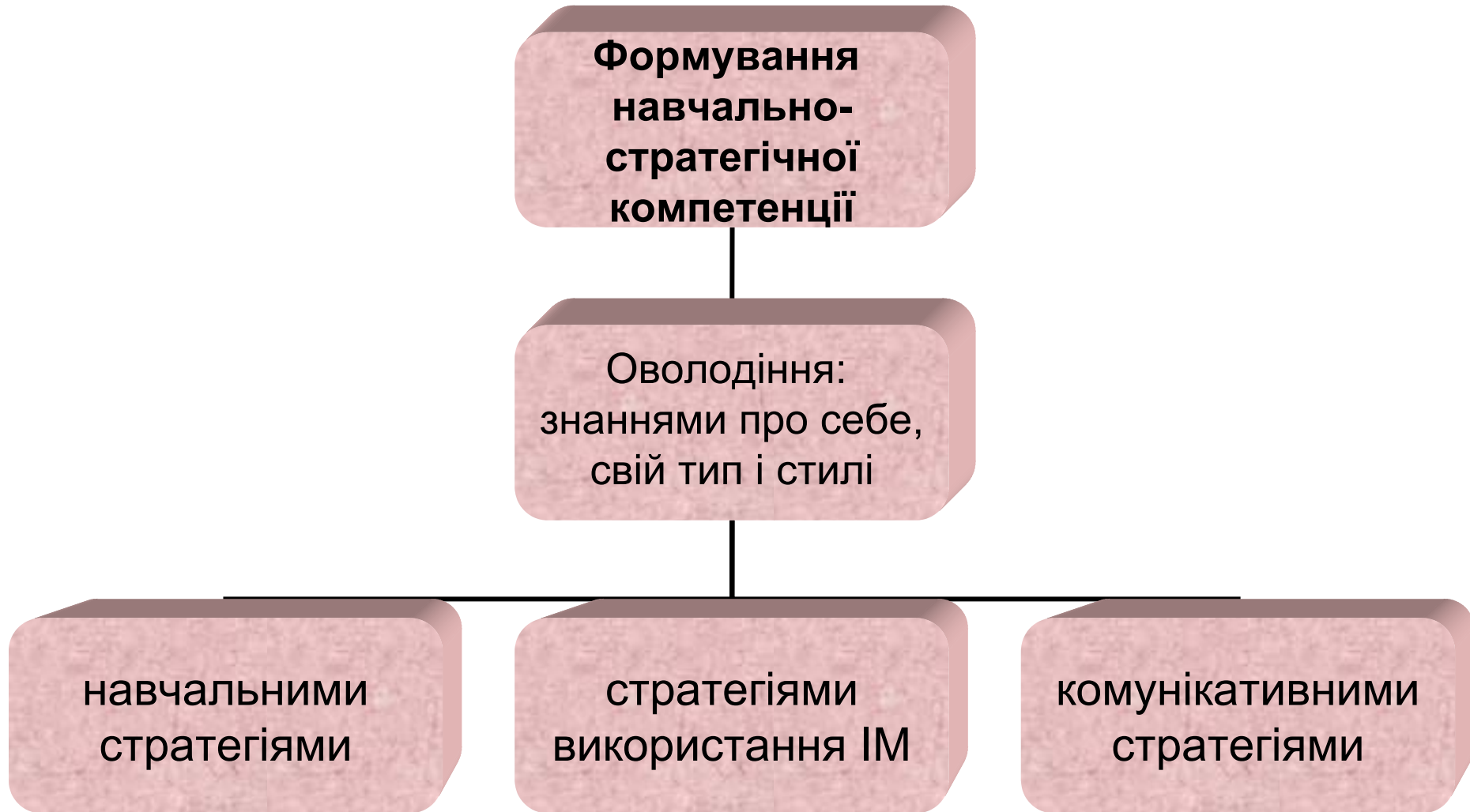

Навчання професійно спрямованого іншомовного спілкування

Навчання загальнокультурного іншомовного спілкування

Цілі навчання, пов'язані з формуванням навчальної автономії студента

Класифікація стратегій (приклад)

Навчальні

```
graph LR; A[Навчальні] --> B(метакогнітивні); A --> C(когнітивні); C --> D(читанні, аудіюванні); C --> E(говорінні, письмі); C --> F(перекладі); D --> G(компенсаторні); D --> H(афективні); D --> I(соціальні);
```

метакогнітивні

когнітивні

Стратегії використання
ІМ В

читанні, аудіюванні

говорінні, письмі

перекладі

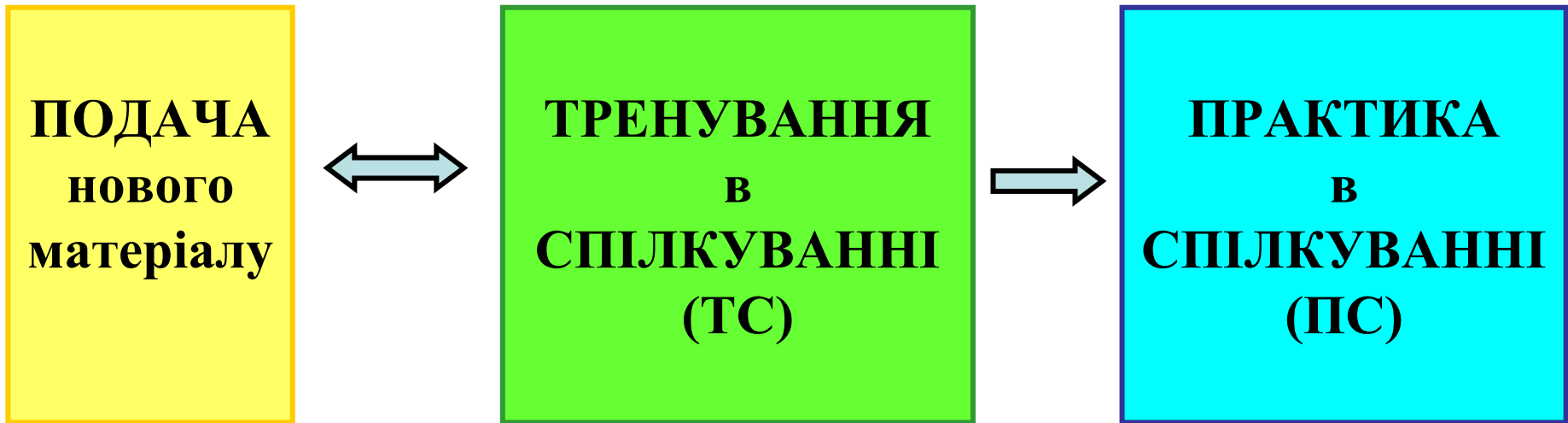
Комунікативні

компенсаторні

афективні

соціальні

Б. Етапи навчального процесу з ІМ

3. Типи і види інтегрованих ПЗ у мовному ВНЗ

**В
И
Д
И**

Формування і вдосконалення мовних компетенцій:

- фонетичної + лексичної
- фонетичної + граматичної
- лексичної + граматичної
- лексичної
- граматичної

Формування і вдосконалення мовленнєвих компетенцій у:

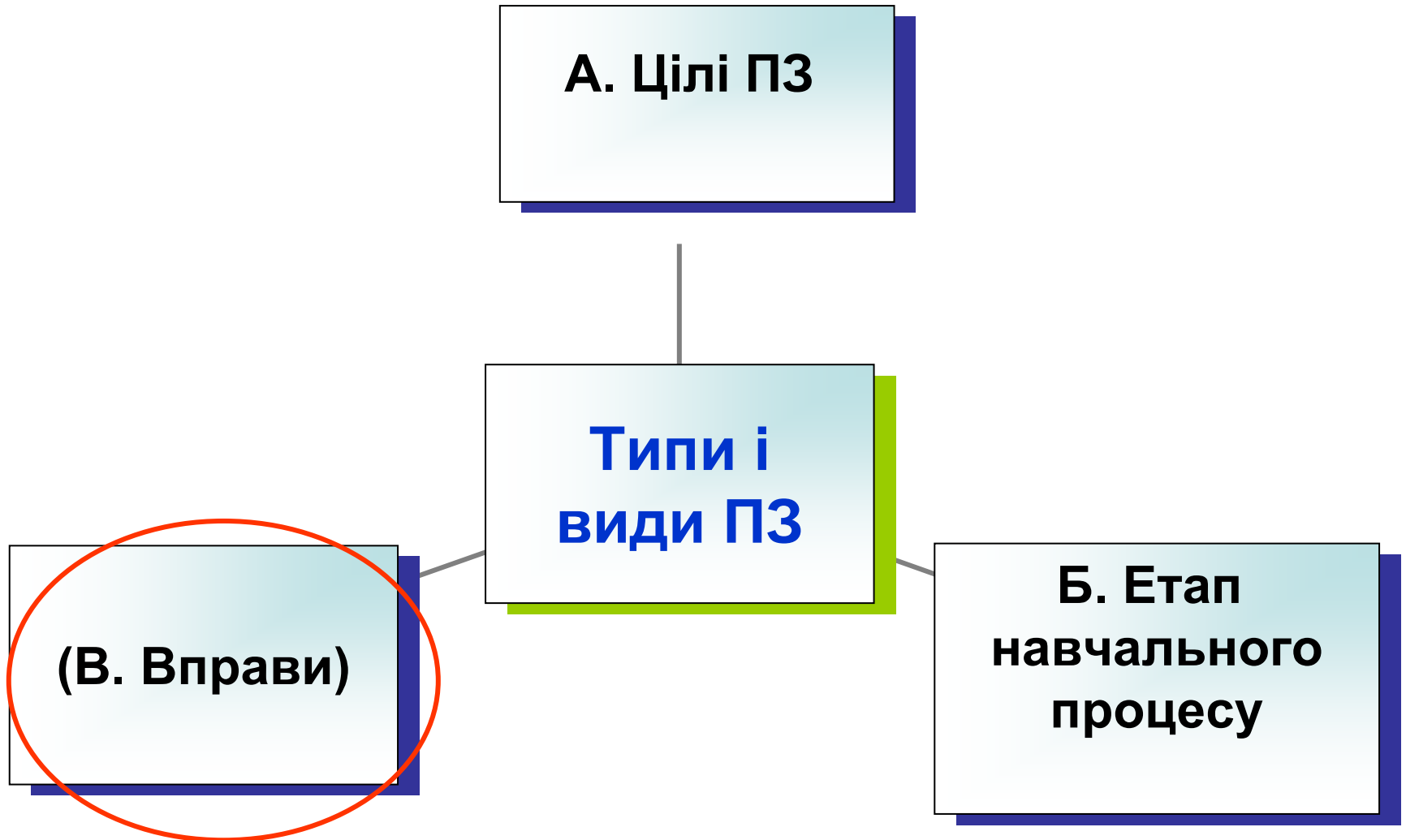
- Г, А, Ч, П, Перекладі (Пер)
- Г + Ч/А/П/Пер
- А + Г/П/Пер
- Ч + Г/П/Пер
- Ч + П/А/Пер
- П + Г/Ч/Пер

Чому в мовному ВНЗ немає «чистих» видів ПЗ?

- ✓ Навчання спілкування (як мета) зумовлює моделювання на ПЗ спілкування, починаючи з подачі нового мовного, мовленнєвого, змістовно-тематичного, соціокультурного матеріалу.
- ✓ Кожне ПЗ має одну основну (домінуючу) і 2-3 додаткових практичних мети.
- ✓ Циклічність навчального процесу («спіраль»: різний матеріал знаходиться на різних рівнях опрацювання).
- ✓ Політемність и «поліпроблемність» кожного циклу ПЗ.

РОЗПОДІЛ на ТИПИ і ВИДИ є досить УМОВНИМ!

Типи і види ПЗ і вправи

ТИПОЛОГІЯ ВПРАВ

(за Н.К.Скляренко)

1. За основними критеріями:

- Комунікативність
- Мотивація
- Прийом або видача інформації
- Наявність опор
- Спосіб взаємодії
- Спосіб контролю

2. За додатковими критеріями:

- Характер виконання
- Участь рідної мови
- Функція в навчальному процесі
- Місце виконання

Критерії	Типи вправ
1. Комунікативність	<ul style="list-style-type: none"> - Комунікативні - Умовно-комунікативні - Некомунікативні
2. Мотивація	Вмотивовані - невмотивовані
3. Прийом або видача інформації	Рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні
4. Наявність опор	Без опор, зі спеціально створеними опорами, з природними опорами
5. Спосіб взаємодії	В парах, малих групах, командах, всією групою, індивідуальні, фронтальні, хорові

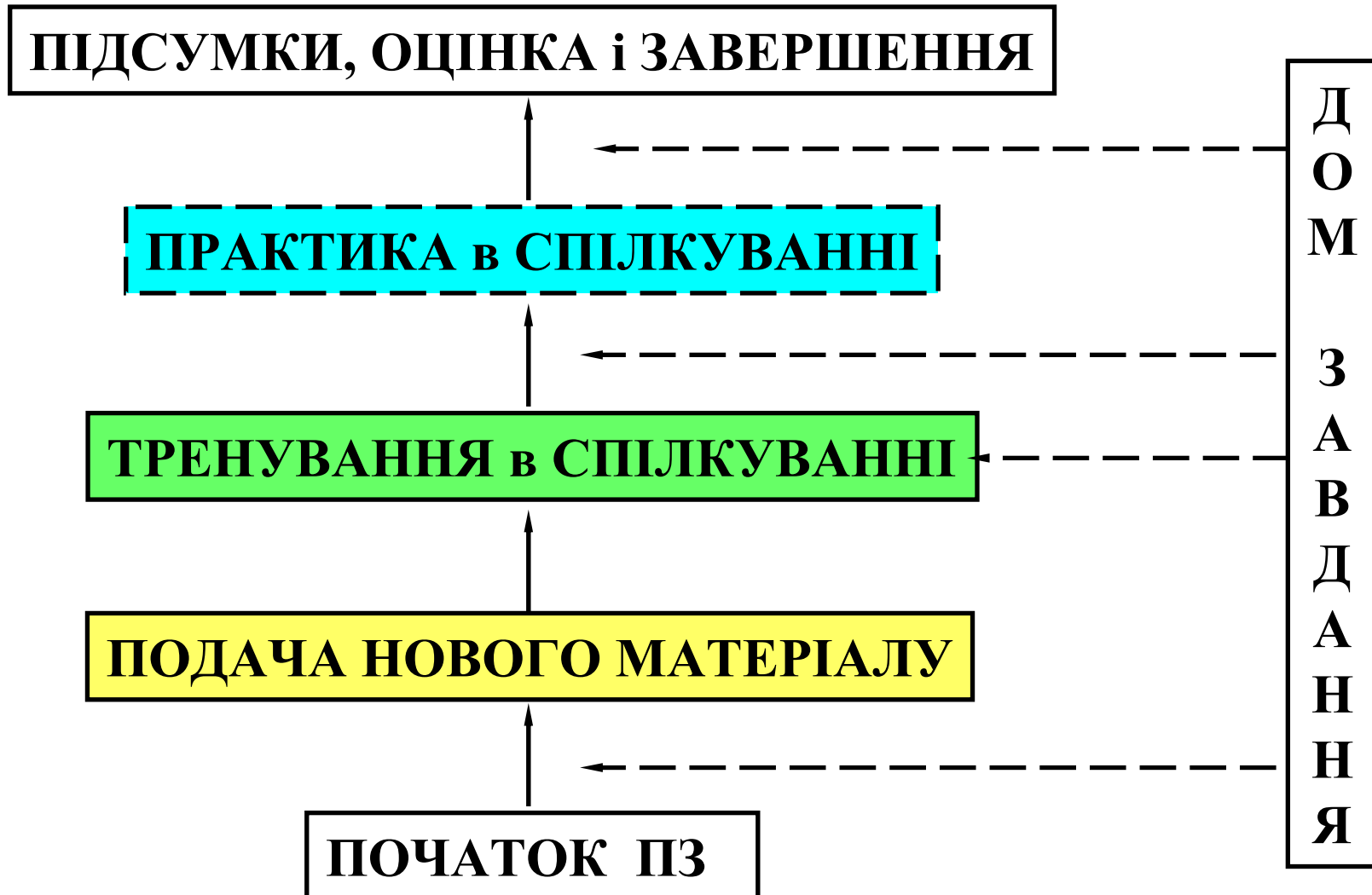
6. Спосіб контролю	<ul style="list-style-type: none"> - безпосередній - відстрочений - тотальний - вибірковий - самоконтроль с ключами - взаємоконтроль
7. Характер виконання	<ul style="list-style-type: none"> - Усні - Письмові
8. Участь рідної мови	<ul style="list-style-type: none"> - Одномовні - Двомовні (перекладні)
9. Функція у навчальному процесі	<ul style="list-style-type: none"> - Тренувальні - Контрольні
10. Місце виконання	<ul style="list-style-type: none"> - Аудиторні - Лабораторні - Домашні

Типи ПЗ і типи вправ

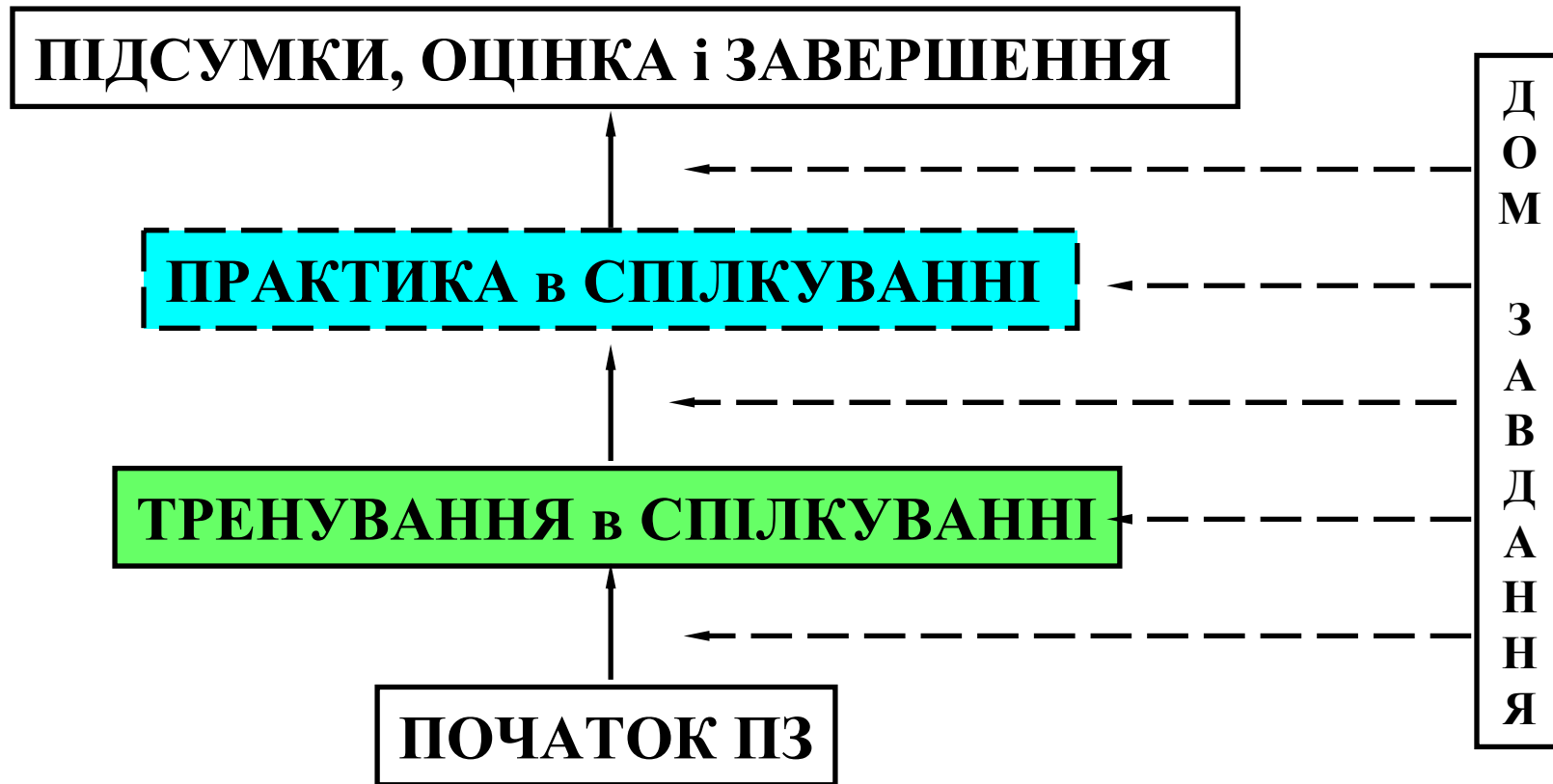
4. Які структура і зміст ПЗ?

Тип ПЗ з домінантою «тренування в спілкуванні» підтип А

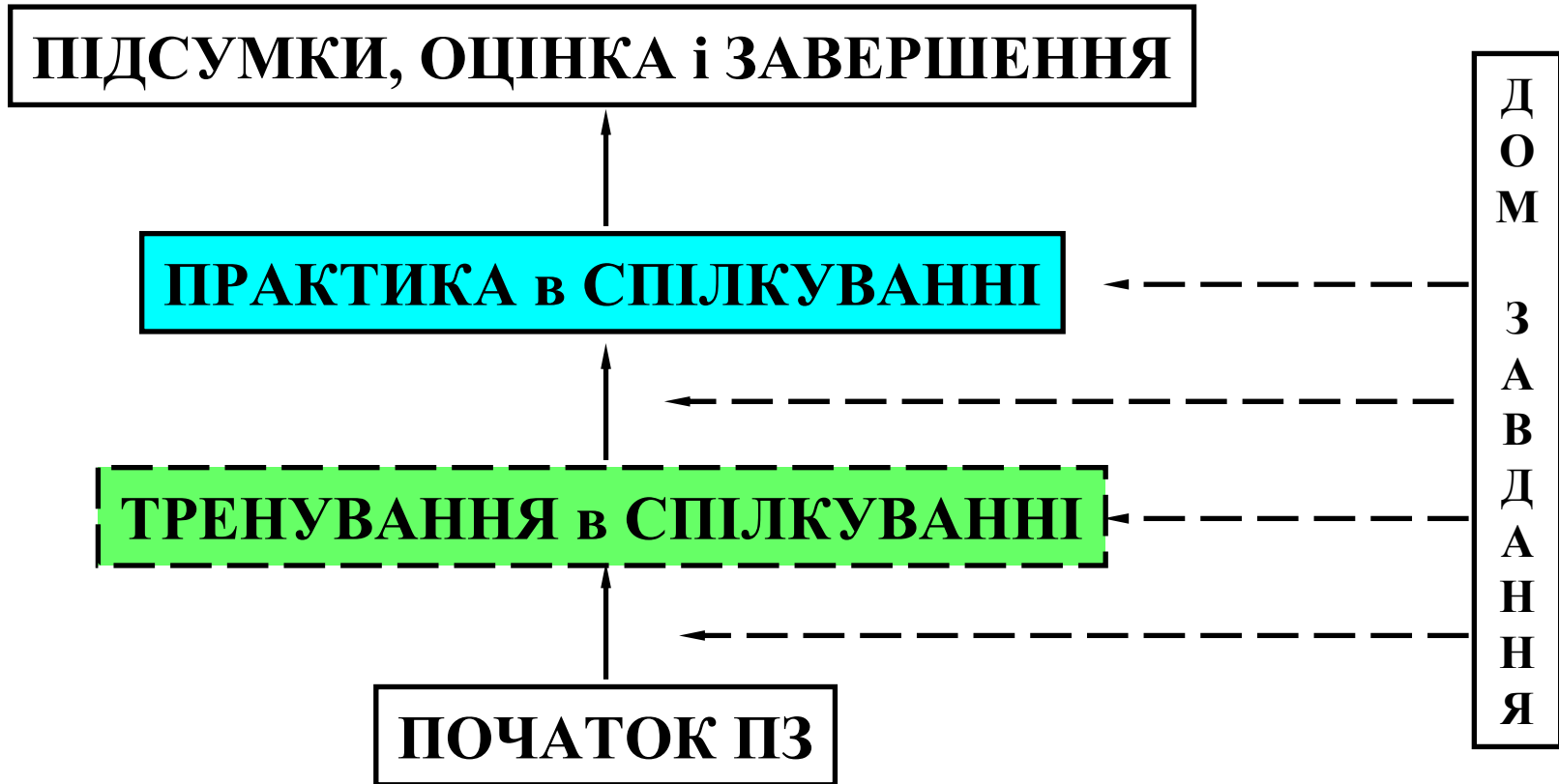

Тип ПЗ з доміантою «тренування в спілкуванні» підтип Б

Тип ПЗ з доміантою «практика в спілкуванні»

5. Що таке цикл ПЗ?

Фази циклу – етапи навчального процесу:

подача

– презентація, семантизація, первинне закріплення і запам'ятовування

тренування

– формування мовних компетенцій як бази для мовленнєвих компетенцій

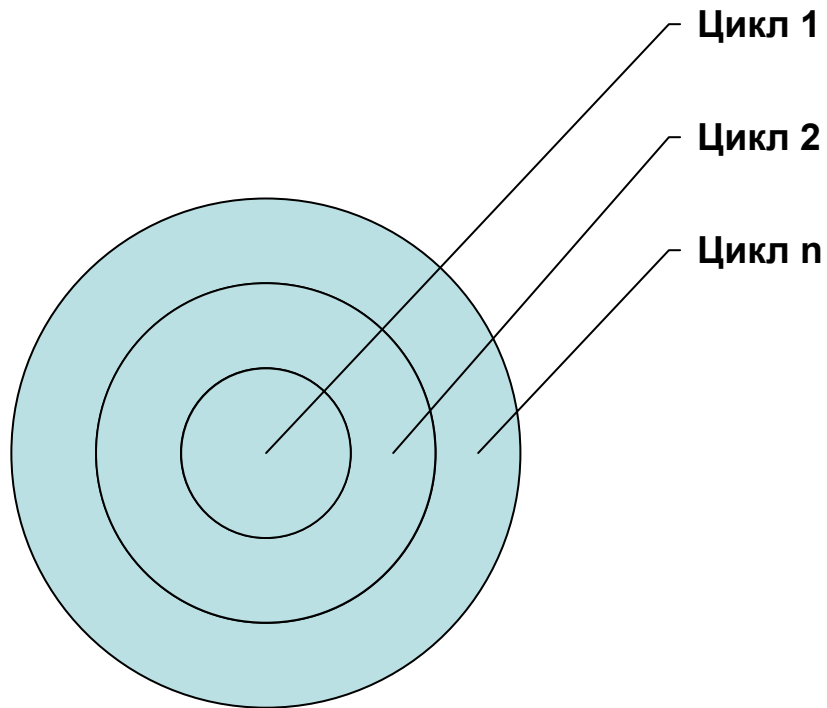
практика

– формування мовленнєвих компетенцій на основі мовних компетенцій

Структура циклу:

- Цикл включає ПЗ усіх типів і видів у визначеній кількості і послідовності.
- Модуль може включати один або декілька циклів
- Кількість підтем і проблем зумовлює кількість "витків" (підциклів) в одному циклі.

Цикли і підцикли ПЗ

6. План цикла (модуля) із 2-х підциклів/підтем

№, тип і вид ПЗ	Цілі	Мовний матеріал: Л, Гр, Ф	Г,А,Ч,П, Пер	Оснащен- ня ПЗ	Д/З
1.ТС-А					
2.ТС-Б					
3.ТС-Б					
4. ПС					
5. ТС-А					
6. ТС-Б					
7. ПС					
8.	К О Н Т Р О Л Ь (МКР)				

Варіант №1 циклу ПЗ (модуля)

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Тип заняття	ТС А	ТС Б	ТС Б	ПС	ТС А	ТС Б	ПС	К

ТС – тренування в спілкування (А и Б)

ПС – практика в спілкуванні

К – модульний контроль

Варіант №2 циклу ПЗ (модуля)

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Тип заняття	ТС А	ТС Б	ТС Б	ТС А	ТС Б	ТС Б	ПС	К

ТС – тренування в спілкування (А и Б)

ПС – практика в спілкуванні

К – модульний контроль

Планування ПЗ с фонетичною домінантою

Приклад циклу ПЗ

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Тип за-нят-тя	ФОН	ТС Б	ТС Б	ФОН	ТС Б	ТС Б	ПС	К
	ТС А	(Ф)		ТС А	(Ф)			

ТС – тренування в спілкуванні (А і Б)

ПС – практика в спілкуванні

К – модульний контроль

ФОН – ПЗ с фонетичною домінантою

(Ф) – ПЗ с фонетичними фрагментами

Тип ПЗ з доміантою «тренування в спілкуванні» підтип А (Ф - фонетика)

ПІДСУМКИ, ОЦІНКА і ЗАВЕРШЕННЯ

ПРАКТИКА в СПІЛКУВАННІ

ТРЕНУВАННЯ в СПІЛКУВАННІ + Ф

ПОДАЧА нового матеріалу + Ф

ПОЧАТОК + Ф

Д
О
М

З
А
В
Д
А
Н
Н
Я

Яких знань Ви набули з цієї проблеми?

Знань про:

- критерії виділення типів і видів ПЗ у мовному ВНЗ
- визначення цілей ПЗ
- типи і види ПЗ
- структуру і зміст ПЗ різних типів
- планування циклу ПЗ

Ваші запитання?

ДЯ**К**У**Ю** за **У**В**А**Г**У**!